

FOND ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE DRŽAVA PODSTIČE ZAPOŠLJAVANJE OSI

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, kao organizaciona jedinica Zavoda, sprovodi odredbe Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Budžetska sredstva Fonda koriste se za redovne mjesečne isplate subvencija poslodavcima, koji zapošljavaju lica sa invaliditetom, finansiranje grant šema, programa profesionalne rehabilitacije i druge mjere i aktivnosti, u skladu sa Zakonom.

■ DOPRINOS

Od formiranja Fonda kao posebne organizacione jedinice, do danas, bilježi se konstantan porast aktivnosti, mjera i programa, koji su na raspolaganju poslodavcima pri zapošljavanju lica sa invaliditetom. Ovi trendovi Fonda ohrabruju i podstiču očekivanja da će se, tokom narednih godina, status lica sa invaliditetom u našem društvu znatno poboljšati.

Ukoliko poslodavac ne zaposli određeni broj lica sa invaliditetom, dužan je da uplati poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Sredstva uplaćena po osnovu posebnog doprinosa izdvajaju se za mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije za nezaposlena i zaposlena lica sa invaliditetom, sufinansiranje posebnih organizacija za zapošljavanje, programe aktivne politike zapošljavanja u kojima učestvuju lica sa invaliditetom, subvencije za zarade, finansiranje grant šema kao i novčane pomoći.

Budžet Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za 2018. iznosio je šest miliona eura.

■ POVOLJNOSTI

Zakonom su predviđene i posebne organizacije, kao što su ustanova za profesionalnu rehabilitaciju, radni centar, zaštitna radionica i zaštitni pogon. Takođe, zakonom je definisano da poslodavac koji zaposli lice sa invaliditetom ostvaruje pravo na subvencije i to: bespovratna sredstva za prilagodavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje lica sa invaliditetom, u iznosu od 100% opravdanih troškova, kreditna sredstva pod povoljnim uslovima za kupovinu mašina, opreme i alata potrebnog za zapošljavanje lica sa invaliditetom, učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta lica sa invaliditetom i subvencije zarada lica sa invaliditetom koje zaposli.

Ove godine, 21 poslodavac je ostvario pravo na bespovratna sredstva za opremanje radnog mjesta za 23 zaposlena lica sa invaliditetom. Od početka godine, pravo na učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagač u radu) zaposlenom licu sa invaliditetom ostvarilo je 18 poslodavaca, za 21 zaposleno lice sa invaliditetom.

Za isplatu subvencija zarade za zaposlena lica sa invaliditetom iz Fonda je usmjereno 2,2 miliona eura. To pravo ostvaruje 400 poslodavaca za zarade 611 lica sa invaliditetom, od kojih je 368 zaposleno na određeno vrijeme, a 243 na neodređeno vrijeme.

UKOLIKO POSLODAVAC NE ZAPOSLI ODREĐENI BROJ LICA SA INVALIDITETOM, DUŽAN JE DA UPLATI POSEBAN DOPRINOS ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM.

Ilustracija

REALIZACIJA MJERA AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA

PROGRAMIMA OBUHVACENO ČAK 3.649 NEZAPOSLENIH

U fokusu žene, dugoročno nezaposleni i mladi. Više od polovine raspoloživih sredstava usmjereno sjevernom regionu

Zavod za zapošljavanje ove godine raspolagao je sa 4,6 miliona eura za realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja. Ovim sredstvima omogućena je realizacija i novih aktivacionih mjera, prioritarno namijenjenih nezaposlenim ženama, dugoročno nezaposlenim i mladim licima.

■ OSPOSOBLJAVANJE

Programi aktivne politike zapošljavanja realizuju se za 3.649 nezaposlenih, u kojima žene učestvuju sa 64,1 odsto, mladi sa 28,7 odsto, dok učešće dugoročno nezaposlenih iznosi 27,5 odsto. Oko 47 odsto učesnika programa su nezaposleni iz sjevernih opština Crne Gore.

Mjera obrazovanje i osposobljavanje odraslih realizovana je kroz programe obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija i za sticanje ključnih vještina u cilju povećanja zapošljivosti, odnosno zapošljavanja uspješnih učesnika programa. Izvođači su organizatori obrazovanja odraslih, odnosno pravna lica koja posjeduju licencu, izdatu od Ministarstva prosvjete, za izvođenje javno važećih programa obrazovanja i osposobljavanja odraslih.

Programi sticanja stručnih kvalifikacija, realizuju se za 473 lica, a programi sticanja ključnih vještina za 739 nezaposlenih lica kojima je utvrđena potreba za usvajanjem dodatnih znanja, vještina i kompetencija traženih na tržištu rada.

Obrazovanje i osposobljavanje odraslih realizuje se za 1.212 nezaposlenih. Učešće žena je 52,6 odsto, mladih 35,5 odsto i dugoročno nezaposlenih (lica koja posao traže duže od 12 mjeseci) 43,1 odsto. Oko 40 odsto učesnika ove mjere su lica iz opština sjevernog regiona.

■ JAVNI RADOVI

Polazeći od programskih ciljeva, utvrđenih na osnovu potreba i mogućnosti lica otežanog zapošljavanja, potreba korisnika programa od javnog interesa, a u okviru raspoloživih sredstava za ove namjene, Zavod realizuje programe javnog rada za 1.332 učesnika. Realizacija ove mjere omogućila je prioritarno teže zapošljivim licima zapošljavanje na određeno vrijeme, u trajanju od tri do pet mjeseci, radi očuvanja i unapređenja njihovih radnih sposobnosti. U programima javnog

rada žene učestvuju sa 53,5 odsto, mladi 27,2 odsto, a dugoročno nezaposlena lica sa 18,8 odsto. Oko 56 odsto učesnika ove mjere su nezaposleni iz sjevernih opština.

U cilju pružanja podrške starim licima u stanju socijalne potrebe, realizovan je program javnog rada "Njega starih lica". U ovom programu, zaposleno je 112 lica, na određeno vrijeme, u prosječnom trajanju od pet mjeseci, na poslovima gerontodomačice, za 920 korisnika.

Kroz programe zaštite životne sredine, obrazovne, kulturne i druge društvene korisne programe zaposleno je 633 lica iz evidencije Zavoda, na određeno vrijeme, u prosječnom trajanju od tri

PROGRAMI AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA REALIZUJU SE ZA 3.649 NEZAPOSLENIH, U KOJMA ŽENE UČESTVUJU SA 64,1 ODSTO, MLADI SA 28,7 ODSTO, DOK UČEŠĆE DUGOROČNO NEZAPOSLENIH IZNOSI 27,5 ODSTO. OKO 47 ODSTO UČESNIKA PROGRAMA SU NEZAPOSLANI IZ SJEVERNIH OPŠTINA CRNE GORE.

Foto: Miliš Prodanović

Zgrada Zavoda

Podrška za 1.221 lice sa invaliditetom

Prepoznajući značaj razvoja socijalnog servisa za lica sa invaliditetom Zavod je, u saradnji sa javnim ustanovama i civilnim sektorom, realizovao program javnog rada "Personalni asistent". U ovom programu zaposleno je 507 lica, na određeno vrijeme, u prosječnom trajanju od pet mjeseci, na poslovima pružanja pomoći i podrške za 1.221 lice sa invaliditetom.

mjeseca.

U cilju adekvatne pripreme Crne Gore za turističku sezonu, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, JP Morskim dobrom, opštinama Glavnim gradom, Prijestonicom i javno komunalnim preduzećima, realizovan je i javni rad "Neka bude čisto", u trajanju od četiri mjeseca. Kroz ovaj rad zaposleno je 80 nezaposlenih lica iz evidencije Zavoda, na poslovima čišćenja i održavanja magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori.

SAMOSTALAN RAD

Program osposobljavanja za samostalan rad omogućio je da 50 nezaposlenih lica, sa stečenim srednjim obrazovanjem prije manje od dvije godine, da steknu prva radna iskustva u nivou obrazovanja, odnosno da se osposobe za samostalno obavljanje poslova. Program je realizovan u saradnji sa 33 poslodavaca iz privatnog sektora.

Učešće žena iznosilo je 46 odsto, mladih 100 odsto. Učešće lica iz sjevernih i manje razvijenih opština je 72 odsto.

Kroz Program osposobljavanja za rad kod poslodavca 100 nezaposlenih lica, u nepovoljnom položaju na tržištu rada, uz finansijsku podršku Zavoda, osposobljava se za obavljanje poslova određenih radnih mjesta, u trajanju od jednog mjeseca. Nakon toga zaposleni su na poslovima za čije obavljanje su osposobljeni, u najkraćem trajanju od tri mjeseca. Program je realizovan u saradnji sa 56 poslodavaca iz privatnog sektora.

U program je uključeno 45 odsto žena, 42 odsto mladih i 26 odsto dugoročno nezaposlenih lica. Učešće nezaposlenih iz sjevernih i manje razvijenih opština je 75 odsto.

O KRETANJIMA NA TRŽIŠTU RADA CRNE GORE

Najmanje nezaposlenih u hercegnovskoj regiji

Zaposlenje duže od jedne godine traži 59 odsto nezaposlenih. Na evidenciji prednjače osobe sa srednjom stručnom spremom

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje trenutno se nalazi 42.770 nezaposlenih (od toga broja skoro su 60 odsto žene). U odnosu na isti period prošle godine (kada je bilo oko 52.100 nezaposlenih) broj nezaposlenih je smanjen za blizu 10.000 ili za 18,6 procenata.

Stopa nezaposlenosti, posmatrana kao odnos broja registrovanih nezaposlenih i aktivnog stanovništva, sada iznosi 18,43 odsto i za četiri odsto je niža od stope zabilježene u novembru prošle godine, kada je iznosila 22,44 odsto.

■ NESKLAD

Minule godine desile su se procentualno blage promjene u kvalifikacionoj strukturi nezaposlenih. Registrovan je neznatan rast broja lica sa I i II stepenom obrazovanja (za 0,43 odsto), pad sa srednjom stručnom spremom (za 1,29 odsto) i rast sa VI, VII i VIII stepenom obrazovanja (za 0,85 odsto). Na evidenciji trenutno se nalazi 8.277 visokoškolaca, među kojima je 280 sa zvanjem mastersa i magistra, dok je 14 doktora nauka.

Najviše nezaposlenih evidentirano je kod Područne jedinice Berane, za opštine Berane, Plav, Andrijevića i Rožaje - 28,9 odsto i Područne jedinice Podgorica, za Podgoricu, Kolašin, Danilovgrad, Cetinje, Tuzi i Golubovce - 28,7 odsto.

Najmanji broj nezaposlenih lica je na području Područne jedinice Herceg Novi, za opštine Herceg Novi, Kotor i Tivat - 4,43 odsto, Područne jedinice Pljevlja, za opšti-

Zavod za zapošljavanje Herceg Novi

ne Pljevlja i Žabljak - 5,83 odsto i Područne jedinice Bar, za opštine Bar, Budva i Ulcinj - 10,18 odsto.

Zaposlenje duže od jedne godine traži skoro 59 odsto od ukupnog broja nezaposlenih. Duže od tri godine na evidenciji Zavoda nalazi se 16,7 odsto nezaposlenih, a duže od pet godina posao traži 8,5 odsto evidentiranih.

■ NOVOPRIJAVLJENI

Ohrabruje podatak da je za godinu smanjeno učešće nezaposlenih do 25 godina sa 13,77 odsto na 12,78 odsto. Sa druge strane, broj starijih od 50 godina povećan je sa 28,1 na 30,4 odsto.

Prvi put traži zaposlenje, odnosno nema evidentirane novoprijavljene osobe sa srednjom stručnom stažom 41,9 odsto

nezaposlenih.

U ovoj godini, do sredine novembra, na evidenciju Zavoda za zapošljavanje prijavilo se 30.148 lica. U odnosu na isti period 2017. godine broj novoprijavljenih manji je za 11.193 lica ili 27 odsto.

U 2018. godini, do sredine novembra, oglašeno je 27.186 slobodnih radnih mjesta, što je u poređenju sa prošlom godinom manje za 5,3 odsto.

Prema povratnim informacijama dobijenim od Poreske uprave Crne Gore, u ovoj godini zaposlena su 14.153 lica sa evidencije nezaposlenih. Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim stepenom stručne spreme - 35,23 odsto, zatim lica sa VII-1 stepenom stručne spreme - 31,5 odsto i srednjoškolci sa trećim stepenom stručne spreme - 15,93 odsto.

Za novčanu naknadu skoro 10 miliona

Pravo iz osiguranja od nezaposlenosti - novčanu naknadu, do kraja oktobra ove godine ostvarivalo je 9.914 korisnika. Za 10 mjeseci za ove namjene izdvojeno je 9,7 miliona eura. Prosječan broj

korisnika novčane naknade bio je 9.421, dok je u istom periodu prošle godine taj broj bio 8.399. Prosječan broj korisnika je uvećan za 12,17 odsto.

Novčana naknada na mje-

sečnom nivou iznosi 77,20 eura neto, odnosno 96,35 eura bruto. Za invalide rada II i III kategorije nadoknada iznosi 125,63 eura neto (visina najniže penzije u Crnoj Gori), odnosno 156,80 eura bruto.